

MASOMO YA BIBLIA IV

Masomo ya Biblia Kimazoezi IV: Muhtasari

Maelezo mafupi —

DARASA #1:

- I. Utangulizi wa Masomo.
- II. Sehemu #1: Mal 2:17-3:6.

DARASA #2:

- II. Sehemu #1: (inaend.)
- III. Sehemu #2: Mal 3:7-4:3.

DARASA #3:

- III. Sehemu #2: (inaend.)

DARASA #4:

- III. Sehemu #2: (inaend.)

DARASA #5:

- IV. Sehemu #3: Mal 4:4-6.
- V. Mwisho wa kitabu cha Malachi.
Mtihani.

MASOMO YA BIBLIA IV

Masomo ya Biblia Kimazoezi IV: Mtihani

Maelezo mafupi —

Mafundisho ya "masomo ki Biblia" Hayana mtihani kama mafunzo mengine. Wakati wa mtihani unatumiwa katika masomo ya Biblia.

Katika sehemu hii ya nne ya "masomo ya Biblia kimazoezi" mtihani unahitaji kuweka maono, mafafanusi na utumizi. Mwanafunzi anapewa maandikoo kutoka Biblia na anatumia wakati wa mtihani kusoma maandiko na kutunga maono, kufafanua makweli, mafafanusi ya majibu na matumizi. Mwanafunzi anahitajika kupeana maono nne ya muhimu na maswali ya kufufunuliwa. Mbili kati ya hayo maono/maswali ni lazima yawe pamoja na jibu la kufafanuliwa, na moja wapo ya hayo mawili yawe pamoja na matumizi, Maono, maswali na majibu yamepangwa kulingana na umuhimu, akili, uwazi na (kadha).

MASOMO YA BIBLIA IV

I. Utangulizi wa Masomo.

Maelezo mafupi —

Utangulizi wa Masomo:

Masomo yanayo hitajika:

Utangulizi wa masomo ya Biblia: Masomo ya Biblia kimazoezi I, II, na III.

Hii ni sehemu ya nne yamasomo ya Biblia kimazoezi inayo fuata utangulizi wa masomo ya Biblia. Mwandamano umewekwa kwenye vifaa vilivyo fundishwa katika masomo hayo.

Tuta tumia kufahamu kwetu kwa hali ya juu katika masomo ya Biblia kwa kujifunza kitabu cha Malachi. Katika masomo kwenye wa Filipo, tumesha jizoeza kile tulicho jifunza katika "utangulizi wa masomo" Sasa tunataka kuendelea kujifunza na kuenea katika uwezo wetu kuua kusoma Biblia.

Jinsi ya masomo hayo.

Tutasoma Malachi 2:17-4:6. Kutakuwa na sehemu tatu:

- 1) Nia ya kuja kwake kututukuza (2:17-3:6).
- 2) itikio nzuri kwa kuuja kwake: kutubu (3:7-4:3).
- 3) Tangazo la wazi (4:4-6).

Kila sehemu itakuwa na nafasi tatu za kujifunza:

- 1) Majifunza ya umbo (hii ni pamoja na njia inayo tuongoza kutoka maono kuelekea mafafanuzi hadi matumizi).

Tuta lenga kwenye mafafanusi katika somo hili na kukubali huru nyingi (kuliko masomo ya mbili ya kwanza ya kujifunza Biblia kimatendo) kuenda nje ya kitabu cha Malachi ku jibu maswali yetu ya kifafanusi. Tutakuwa pia na umbo mdogo (kuliko masomo mbili ya kwanza) kwenye jinsi. Tunavyo panga sehemu hii.

Tutafanya masomo ya maneno (ikilutajika) ndani ya sehemu hii.

(ina endelea katika ukurasa ufuatao)

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

- 2) Muhtasari wa umbo (tunafupisha mtiririko wa udugu kati ya nafasi za kila sehemu).
- 3) Mwisho (hii ni pamoja na pointi na fikira za mwisho; katika sentensi moja ya ufupi wa maelezo ya maandiko; na kicha cha maneno matatu ama manne ambayo yanashika lengo la maandiko).

***Fahamu: Tutatumia New American Standard Bible katika masomo yetu.

A. Muhtasari wa pamoja wa Malachi:

Muhtasari ufuatao unatumiwa kwa kupanga sehemu za masomo haya na sehemu za masomo ya Biblia kimazoezi III”:

1. Anwani na kuandaa (Mal 1:1-5).
2. Kukosa uaminifu wa Isreali na unafiki una kemewa (Mal 1:6-2:16).
 - a. Kukosa uaminifu na unafiki wa makasisi (Mal 1:6-2:9).
 - 1) Dhambi ya makasisi (Mal 1:6-14).
 - 2) Kuadilisha na hukumu kwa makasisi (Mal 2:1-9).
 - b. Kukosa uaminifu na unafiki wa watu (Mal 2:10-16).
3. Kuja kwa Bwana kunatangazwa (Mal 2:17-4:6).
 - a. Nia ya kuja kwake kutukuza (Mal 2:17-3:6).
 - b. Itikio nzuri kwa kufa kwake: Kutubu (Mal 3:7-4:3).
 - c. Tangazo la wazi (Mal 4:4-6).

MASOMO YA BIBLIA IV

II. Sehemu #1: Nia ya kuja kwake: Kuhukuza (Mal 2:17-3:6).

Maelezo mafupi —

A. Masomo ya umbo la sehemu #1.

1. Mstari 17.

- a. Mstari 17 huandalia Mal 3:1-6. Ina weka wazo ambapo Mungu atatangaza kufa kwa Bwana. Wazo hilo ni nini?
 - 1) Kwa kawaida, wazo ni kukosa uaminifu na unafiki wa Israeli ambao umeelezwa katika sura mbili za kwanza.
 - 2) Pia, wazo ni unafiki wakujiionyesha wa maneno ya Israeli yanayo mdhihaki Mungu.
- b. Tena tunaona umbo linalo tumiwa zaidi ambalo ni pamoja na Mungu akitoa neno, watu wana muuliza Mungu kama vile hawafahamu neno lake, na Mungu akiitika kueleza pointi yake. Je, umbo hili linaonyesha nini?
 - 1) Kama vile tumeona katika Mal 1:2, 6, 7 na Mal 2:14, watu wa Israeli wanaonekena vipofu juu ya unafiki na kukosa kuamini kwao. Hii ni sehemua mbayo ya unafiki Umbo unatumiwa kuonyesha eti mnafiki anajidanganya.
 - 2) Hii ndio hatari kuu ya unafiki. Unadanganya yule anaye uzoea.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

c. Vilivyo kwenye mstari huu hutoka kwa ya jumla “**MANENO YAKO**” hadi kwa kimoja “**UNASEMA**”. Maneno yanayo “**MCHOSHA**” Bwana ni kimoja katika sehemu ya pili ya mstari.

1) **Kinamanisha nini eti Bwana amechoshwa?**

- a) Tunajua eti haimanishi eti Bwana alichoka kimwili (taz Is 40:28). Hata Isaya anasema eti Mungu anachoshwa na dhambi za watu wake (see Is 43:24; 7:13).
- b) Mungu anachoshwa na maneno ya dhambi ya mnafiki. Subira yake inaisha Hana subira na watu ambao sio watukufu, na baado wana uliza utukufu wa Mungu.

2) **Israeli inaulizaje utukufu wa Mungu?**

- a) Wana Israeli sio watu ambao wanasadiki kuwa hakuna Mungu. Hivyo, wakisema ", “**YUKO WAPI MUNGU WA UKWELI**,” hawaulizi kama yupo au hayupo. Wauliza tabia ya Mungu ambaye wanajua yupo.
- b) Hii ni mbaya zaidi ya kutosadiki kuwa Mungu yupo (kana vile unafiki ni mbaya zaidi ya kutoamini taz Mk 12:40). Swali la walsraeli hufanya kitu kibaya zaidi ya kutoamini. Wanameheka Mungu. Israeli kwa kweli inacheka utukufu wa Mungu.

3) **Hii ina uchungu gani na ile ya kwanza?**

- a) Njia moja kujibu swali lili ni kutazama eti wazo la kuchoshwa huja kabla ya mstari huu. Katika Mal 1:13 tunaona eti waksisi pia walichoshwa. Walichoka na matokeo ya unafiki wao. Hii walakini haikuwaletea kutubu. Ile waletea unafiki mwingi kwa sababu uuchi wa Imani yao (bila kutubu) uliongeza unafiki.

MASOMO YA BIBLIA IV

- b) Wakasisi walichoka na udiini wao kwa sababu walisikia uchi wake (sio kwa sababu walisikia kupasishawa).
- (1) Mungu piaamechoka na unafiki wao. Walakini, amechoka kwa sababu hawaoni dhambi zao. Hii inaenezwa na utowaji wa unafiki wao.
- (a) Mwenye dhambi (Israeli) anatamani eti Mungu ahukumu wenye dhambi.
- (b) Mwenye dhambi anataka ukweli, na unafiki wake unamfanya kipofu juu ya dhambi zake.
- (2) Mstari huu ni kinyuma kitabu chote cha Malachi husoza kwa wa Israeli kama wenye dhambi. Sasa hawa wenye dhambi wana nungunika eti Mungu hata hukumu wenye dhambi. Wana omba hukumu yao (tazama na ujadili vile wazo la Mt 7:1-5 hufanya Mal 2:17 kuwa mstari wa ubishi).

Maelezo mafupi —

Mafafanusi ya mwandishi:

Ni kama mtoto ambaye hakisikiza baba yake akimwambia eti asichoze njiani. Huyu mtoto akimwendea baba yake kumwambia eti ndugu yake mkuu alikuwa anafanya kitu kibaya, baba yake anamtazama na kusema, kwa nini unasumbuliwa na ndugu yako na huwezi kunisikia wewe?

Weka Mafafanusi Yako:

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

2. Mst 3:1.

- a. Mungu anajibu swali efatayo. Mungu wa uhaki upo wapi? Tazama utatuma yeye. Nita tuma BWANA unae tafuta. "Mungu ana manisha Mungu wa haki Taz Zach 4:14; 6:15).
- b. Watu wawili wanazungumziwa hapa. **"MUJUMBE YA AHADI"** wa kwanza anaitwa **"MJUMBE WANGU"** wapili anaitwa **"BWANA."** tena **"MUJUMBE"** wa **"AGANO."** Bwana wa majeshi anawatuma wote. Jifunze picha efatayo enayo onyesha muundo hii.

Tazama(Mungu baba)NITATUMA.....ASEMA BWANA WA MAJESHI

Mjumbe wangu		Atatengeneza njia mbele zangu
Bwana	unae tafuta	Atakuja mara moja Hekaluni
Mjumbe wa Agano	unae furahia	Tazam ahakuja (siku ya kuja kwake mst 2)

c. Hawa watu wawili ni nani?

- 1) Jinsi tumeona Bwana (ama mjumbe wa Agano) ni Mungu wa uhaki. Hi ni kwa umoja na Mal 2:17 na ukweli kwamba atakuja kwa **"HEKALU YAKE."** Ndio mwenye hekalu. Sio yeyote, bali Mungu mwenyewe. nneno "Bwana" ena endelea).
 - a) Mungu Baba anatuma Mungu mwana mwenye ni Mes-siah ama mujumbe wa agano jipya.
 - b) Kweli tunaona kwa Is 9:7 Messiaha anakuja kutimiza agano ya Daudi. (Taz "uhaki" kwa hio mandiko, "na Bwana wa majeshi").
- 2) Mtu yule mwingine **"MJUMBE WANGU"** Ena onekana kua Yohana mbatizaji (taz Is 40:3-5 na Mk 1:2, 3).

MASOMO YA BIBLIA IV

3. Mistari 2.

- a. Neno “**LAKINI**” enatanguliza linganisho.
- b. Linganisho ni nini?
 - 1) Linganisho enaanzwa kupitia utumishi ya marudio. Kwa mst. 1 tuna ona kwamba “**ANAKUJA.**” Kwa mst. 2 tuna ona “**AKIONEKANA?**” Kwa mst. 1 watu wana tafuta kuja kwa Bwana. Wana furaia. Iko kama moto, na haijulikana kama watu wataivumilia.
 - 2) Linganisho ni kati ya kuelewa kwa watuya kuja kwake na ukweli ya kuja kwake kwa pili. Watu wanataka kuona Mungu wa uhakikama elivyo kwa mst. 17. Mungu anasema, kweli munaitaji kile munacho sema munaitaji?”
 - a) Ukweli ni kwamba tarajiyo na ukweli ya kuja kwa Yesu haiyambatane. Tuna onywa kwa hi kwa mst 1 na maneno “**MARAMOJA**” yenye enatumiwa kwa Agano kale kama kitu hatari ama hukumu ya Mungu.
 - b) Swali “**ATAKAYE VUMILIYA NI NANI?**” na awezae “**KUSIMAMA NI NANI?**” wakumbushe walsraeli kwamba hao wenyewe hawako tayari kumpokea. Taz Amos 5:20 kuusu ujumbe iliomo hapa).
- c. Kwa hii lingansho ipo?
 - 1) Neno “**YA**” enatangulisha jibu ya swali hi.
 - 2) Sababu ya watu kutokuwa na furaha Yesu atakapo onekana ni kwa ajili Mungu wa uhaki anakuja kama “**MOTTO LITAKASAYO na SABUNI LIFUWAYO ZAIDI.**”

Maelezo mafupi —

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

- d. Motto ya mtakazaji na Sabuni ya msatifizaji ni nini?
 - 1) Mtakazaji haangamizi. Anatakasa tuu. Yani ana chomwa chochote esio safina moto zaidi. taz Mt 3:11, 12). Mawazo ya kusafisha ena onekana kwa marudiyo ya hio neno kwa mst. 3.
 - 2) Sabuni ya msafisaji ni ile ena takasa hata uchafu aina gani.
4. Mst 3.
 - a. Hapa tuna ona maendeleo ya linganisho ipo. Tuna ona elezo ya kuja kwake kwa pili itakuwa jee.
 - 1) Tuone malachi anatumia maneno “**KAA.**” Mungu anatazamwa kama “**MYEYUSAJI**” (Anae fanya na chuma kuchomwa mpaka huraisika.) pia kama ana kaa mwenye uvumilivu).
 - 2) Hapa tuna ona uvumilivu na usiko Mungu anayo kwa watu wake.
 - b. Neno enayo simama kwa hi msitari ni “**LEVI.**” Hi enatukumbusha maneno kwa Mal 2:4, “**ETI AGANO YANGU EENDELEE NA LEVI.**” Ndio levi anaeenda ku yeyushwa (takashwa).

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

c. **Kwani Levi anaenda kutaka swa?**

- 1) Sababu ena tangulishwa na maneno “**NDIPO.**” Kuabudu kwa watu wa Mungu iendelee tena
- 2) Tuna ona badae kwa mst. 6 Mungu habadiliki eti “**WANA WA YAKOBO**” la chomwi (angamizwi). Mungu mwaminifu kwa Agano yake. Hatakubali agano kubadilika. Atatakasa Levi ndipo waendeleye.
 - a) Yani sehemu ya kwanza ya mandiko hi ni fumbo ya Mal 2:1-9.
 - b) Sehemu ya pili ya hio mandiko ni ufumbuzi ya Mal 1:6-14.

5. Msitari 4.

a. Hi mandiko ena fafanua matokeo ya utakaso.

b. **Matokeo ni nini?**

- 1) Neno “**BASI**” enatazamia matokeo.
- 2) Ni kwamba watu wa Mungu watafurahia Mungu. (Sio kumhuzunisha jinsi ilikuwa kwa vitabu).
 - a) Kwa mst. 3 tunaona eti ni makohani ndio wana zungumzwa nayo kweli tuna ona jinsi maneno “**KAMA KWA SIKU ZILIZO PITA NA MAKI PIA**” linganisha na Mal 2:5-7.
 - b) Pia tuna ona kwamba watu wana zungumwa na pia. Ukweli ni kwamba watu ndipo huleta matokeo safi ama sio kwa makohani. Pia mala chi ana fatilia haya maneno kwa kurudia maneno “**YUDA NA YERUSALEM**” (Taz Mal 2:11).

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

6. Mistari 5.

- a. Hi mst enatowa uzaidi ya vyote elio anza kwa Mal 2:17. Mungu wa uhaki upo wapi? Ukweli hapa ni kweli kwa hi mst Mungu akisema “**NITAJI SONGEA KWAKO KWA HUKUMU.**” Walsraeli wali onyesha kuto kuvumilia kwa Mal 2:17. Mungu sasa anasema wakati ekifika, uhaki etakuja tuu “**HARAKA tena MARAMOJA**” (mst. 1). Ni Rehema ya Mungu tuu (enayo onekana kwa kua takasa yenye eta wa zuia wote kuhukumia.
- b. Kuzuri kuona eti kuna dhambi bili yenye wana hukumiwa: Dhambi (kipekee) na dhambi za kuwachwa (za wengine pia) Malachi kama manabi wote, huonye uchuki ya Mungu kwa dhambi zao na pia hao kumuabudu Haya miwili huwezi kuzi tofoutishwa (kwa mfano, fikiria Jer 22:16 na Mt 22:37-39).
- c. Haya mitatu zime tambulishwa kama dhambi za watu wake:
 - 1) Usherati (Ona Mal 2:14-16).
 - 2) Wanae apisha ya uongo (Ona Mal 1:14).
 - 3) Kosa kumcha Mungu (ona Mal 1:6).

MASOMO YA BIBLIA IV

7. Msitari 6.

- a. Hi mandiko enatumika kama mwisho ya sehemu hi.
- b. **Mwisho ni nini?**
 - 1) Mwisho anakuja kama fikiro. Ki fikirio kwanini watu wa Mungu hawala hangamiwa kabisa. Enagawaje walikuwa waktenda dhambi fulana, hawata anga mizwa kuwa Mungu habadiliki. Ndio kutakuwa na hukuumu, (mst. 5), bali kwanza kuta kuwa na kuadiliswa (mst. 2-4).
 - 2) Mungu ni Mungu wa Agano. Jinsi tuliji funza mapema, (Mal 1:1-5), Uaminifu ya Mungu hufafania kulingana na uaminifu wake. Habadiliki, hivyo Israeli hayata angamizwa, bali atatakazwa. Hi ndio mwisho.
 - 3) Maana ya sehemu hi pia hufumbwa kwa hi mstari. Hapa tuna ona fafanuo ya haki ya uhaki wa Mungu. (SI BADILIKI) Hi ndio ndio zaidi kwa uhaki wa Mungu. Ndio zaidi kwa uhaki wa Mungu. Ndio tuu huokoa wa Israeli. Tena ndio hawa watu tuu ndio huuliza naku dharau Mungu ya uhaki (Mal 2:17).

Maelezo mafupi —

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

B. Mipango ya muundo ya sehemu #1 (Kutumia mipango, bisho wanafunzi kutambuwa uhusiano kati ya sehemu).

1. Utayarisho (Mal 2:17).
2. Uitiko ya Mungu (Mal 3:1-5).
 - a. Utikio ya Mungu kipana (mst. 1).
 - b. Linganisho (mst. 2-4).
 - 1) Maneno ya linganisho (mst. 2a).
 - 2) Elezo ya linganisho (mst. 2b).
 - a) Eleza huendelea (mst. 3a).
 - b) Sababu ya matendo ya Mungu (mst. 3b).
 - c) Matokeo ya matendo ya Mungu (mst. 4).
 - d) Mwisho ya linganisho (mst. 5).
3. Mwisho (3:6).

C. Mwisho ya sehemu #1.

1. Pointi na fikiria za mwisho.
 - a. Kama si kwa rehema na nehema ya Mungu watu wote wange hukumia naku chomwa”.
 - b. Wakati mwingine tunaswali uhaki wa Mungu engawaje bila hio, hatungeokolewa.
 - c. Sa ingine kile tunafikiria tunaitaji (uhaki ki viltu) ni vitu yenye ingetuelekeza kwa kuangamiza. Mungu kama angetumia hukumu bila rehema, na uwa minifu kwa Agano yake, sote tungeangamizwa, hamna yeyote angeoko kwa.
 - d. Mungu ni mwaminifu hata sisi tukikosa.

MASOMO YA BIBLIA IV

- e. Mandiko enaanza na swali “**MUNGU WA UHAKI UKO WAPI?**” Ena maliza na fafanuo ya uhaki ya Mungu (“**MIMI BWANA SI BADILIKI**”). Msingi ya uhaki ya Mungu ni uaminifu wake kwa ahadi zake.

Maelezo mafupi —

Lengo la Mazungumzo

Zungumza jinsi tuta tia hio fafanuo ya uhaki maishani mwetu.

2. Maneno ya mwisho. Aina ya Mungu ile ile watu wana swali ndi ile ile ena wa linda kuto angamishwa.
3. Kichwa. Uhaki enakuja.

III. Sehemu #2: Itikio nzuri kwa kuja kwake: kutubu (3:7-4:3).

A. Funzo ya muunda ya sehemu #2.

1. Mst 7.
 - a. Hapa tena tuna ona muundo ya maneno, swali, itikio. Sehemu mpya huanza mungu akifanya maneno ngingine kuusu kuto kuaminika kwa waisraeli.
 - b. Mwanzo ya sehemu hi huanza jee na sehemu ya nyuma?
 - 1) Mawazo ya uaminifu ndio kiini ya hi jibu ya swali.
 - 2) Kwa Mal 3:6 mwisho ya vyote ni kwamba Mungu ni mwanifu. Habadiliki linganisho ya Mungu na Israeli ni kawaida. Mungu amekakasa uaminifu wake kawaida. Na Israeli wamekakasa kutokua minika kwake.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

c. Neno inifunguwo kwa mstari ni “**RUDI.**” Imerudia mara tatu.

1) **Hio neno humanisha nini?**

a) Ina manisha hubadilisha mali unaenda. Wamekuwa wakianacha Mungu. Mungu anawaita kurudi. Anataka warudi kwake .

b) Waki (rudi kwake) pia atawarudia tena.

2) **Mungu atarudi jee?**

a) Tunajua jinsi ya kurudi tukiona jinsi ya kurudi tukiona maendeleo ya hi msitari na mst. 10.

b) Mistari 7 enaahidi eti waki murudia Mungu pia atawarudia. Mistari 10 ena ahidi eti etakuwa pia kifedha. Ena muundo moja. Eti wakimpa Mungu, pia atawapa.

2. Mistari 8.

a. Kuna njia nyingi ya kumridia Mungu. Kwa mfano, Mungu anachagua njia kawaida zaidi. Ana wambia kubadilisha njia zao kifedha wampe Mungu, na Mungu pia atawampa.

MASOMO YA BIBLIA IV

Ufafanuzi ya mwandishi:

Mtu wakati mumoja alisema mwanadamu atafuata mufuko yake (malianaweka pesa). Badilisho ya mwenendo ya pesa ni mwenendo pia ya maisha. Yani Mungu anatazama sana hi fasi maishani yetu.

Maelezo mafupi —

Tia ufafanuzi Yako:

- b. Funza ki kumi ilitumiwa kusaidia watumisha hekaluni (see Lev 27:30; Hes 18:21). Pia elitumiwa kusaidia wajani, watoto walioachiwa na wageni (see Kumb 14:28, 29). Fungu esipo tolewa, hawa watu waligushwa. Tazama kulingana na 3:5c).

3. Mistari 9.

- a. Hapa tuna ona matokeo ya kumpa Mungu. (Tazama mkazo ya “**Mimi**” kwa engawaje huo watu wana tajwa, Mungu ndio anaibwa.) Matokeo ni kwamba wamelaniwa ni lana (Ona 2:2, 3).

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

b. Mungu ana lani nini?

- 1) Kama tuna ona Mal 2:2, 3 ana lani baraka zao. Kwa mst. 10 Mungu anasema baraka zake. Tukijifunza Malachi ki historia, tuna ona kwamba Israeli elikuwa eki pambana na njaa, kiu. Kushindwa kwa chakula. Anawalani kulingana na dhambi zao. Wakikata kumpa Mungu baraka zao, atazilani. Anazi fafania zaidi kwa mst. 11.
- 2) Hi ni msingi kibibilia (ona Mith 11:24) ena tuambia kwamba watu wana shida ki fedha. Tuki muiba Mungu, tunajibu kuwa tuna fanya hi vitu kibibilia tutimika.

4. Msitari 10.

- a. Hapa tuna ona onyesha eti Mungu analani shamba zao. Mali pengine, maneno “**DIRISA ZA MBINGUNI**” ena zungumzia uwengi ya chakula. Ona 2 Kings 7:2, 19; Zab 78:23, 24).
- b. Mawazo kifungu hapa kupatikana kwa bisho Mungu ana wapa watu wake. Ana wa bisha ku “**JARIBU YEYE**” .
- c. **Kwanini Mungu ana bisha watu wake wamujaribu?**
 - 1) Msingi ya unafiki ni kuto kua nini. Bila matokeo, kuna kuto kuwa nini na unafiki (matamaduni) Haina mwisho. Walipatikana hapa. Unafiki wao eliwa zuia kumuona Mungu. Walipo shindwa kuona matokeo. Wali endelea kwa kushindwa na una fiki, yenye eli endelea kutokua na matunda. Israeli elitaka ufufuo. Mbele kwa mst. 14 tuna ona kwamba hi ndio jambo: “**NI CHA BURE KUMTUMKIA MUNGU.**” Kwa 1:6-14 tuna ona kwamba kutokuamini elileta unafiki na makohani walikata tama kwa kutokuona matokeo (mst. 13).

MASOMO YA BIBLIA IV

- 2) Hivi kuvunja hia lana watu wake walio, Mungu anawa bisha kumu jaribu. Wajaribu muwongo.

Maelezo mafupi —

5. Mistari 11.

- a. Hi msitari enatumika kama endeleo ya msitari ya. 10b. Mungu atawa bariiki badala ya kulani baraka zawo.
- b. Neno “**MUWANGAMIZI**” ni kwa nzige ona Joel 1; Kumb 28:39, 40). Mungu atawakemea. Yani ata amri wasi endelea kuangamiza inchi ya Israeli.
- c. Sio werevu “**KUIBA**” ule anae uenzi kama hi!

6. Mistari 12.

- a. Hapa tuna ona matokeo ya haya yote.
- b. **Matokeo ya Mungu kujikakasa kwetu ni nini?**
 - 1) Ni cha mana kwa Israeli kama mushuda kwa “**MATAIFA.**” Hapa tukumbuke maana ki missioni ya yeye kama “**BWANA WA MAJESHI**” (Ona eti imerudia wa nyingi 3:1, 5, 7, 10, 11, 12). Tumbuke eti tena ona tena Mal 1:2, 5, 11, 14) kichwa “**BWANA WA MAJESHI**” lmetiwa kwa Israeli kama mshuda ya “**MATAIFA**” na baraka zake.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

- 2) Tena tuna kumbushwa maendeleo ya Agano ya Abrahamu. Baraka za Israeli ndio ebariki wengine pia kwa Agano ya kale hi elitimika kwa heshima ya Israeli. Jinsi walikuwa watii Mungu aliweza kuwabariki.
 - a) Lengo ya Mungu kuji kakasa eli endelea na lengo lake ya kuchagua Israeli (ona Kumb 7:8). Anataka kua onyesha pendo lake. Pia anataka kulinda ahadi zake na Abrahamu kuwa tumia ki missioni.
 - b) Zaidi ya vyote, baraka ekatawo mwagwa kwa Abrahamu eta onyesha Mungu moja wa kweli kwa mataifa. Ni ilitajika kwa mpango wa Mungu kikombozi ambapo haikuwa ekitimika kwa ajili ya kuto kuaminika kwa Israeli.
 - c) Hivyo Mungu anawabisha kumjaribu. Anataka uniya mwendo ya kifu waliko ndo aanze ya ukombozi yenye enajengwa kwa Agano ya Abrahamu.

7. Mistari 13.

- a. Kuitika bora kwa kuja kwa Yesu ni kutubu, bali watu wa Israeli wamekata. Maneno zao ni za kiburi mbele za Mungu. Hi mandiko ena tuonyesha wale walio gongana moja kwa moja na Mungu. Kweli mst. 13-15 enatupa linganisha ya mandiko eliopita.
- b. Pia tuna ona eti ni “**NENE LAKO**” ndio shida 2:17). Neno “**ELIOZUNGUMZWA**” imetoka kwa yunani enao onyesha "Elio zungumizwa kwa mwingine). Yani mst. 13 ena pana shida elio anzwa 2:17. Watu wana zungumza moja kwa moja kinyume ya Mungu. Tutasema wanasengenya Mungu

MASOMO YA BIBLIA IV

8. Mstari 14.

- a. Hapo linganisho enajenga. Mungu alisema eti ata bariki watakae murudia. (mst. 10-12). Maneno ya watu ya Israeli wanagaongana na hao maneno. Wana sema eti ni **“BURE”** Kumtumkia Mungu wanasema unuigi ni uongo.
- b. **Kwanini kuna hi gongano?**
 - 1) Kwanza tuone mandiko kwa Agano jipya Soma Ykb 4:3. Msingi ni kwamba na yenye mtu ana ombea ni cha mhimu sana. Ulia zao ni mbaya. Wako kama wanasema, wasipo pokea wa ombao, basi Mungu hafai wakati wao. Mungu ana ahidi faida bali hawapokei kwa ajili ya nia yao.
 - 2) Tena tukumbuke msingi ya kitabu cha Malachi. Waisraeli wamenguka kwa udini. Wana mfano bila iliomo. Wana sherekeo bila kuti. Jinsi tuliona hamna matokeo kwa vitu kama hivyo. Maneno (**“NI BURE”**) ni hivyo kwawo. Aina ya kuabudu na utumishi ni bure. (Mk 7:6, 7).kweli tuna ona 2:13 eti watu "wali lia" Bali haikukua na matokeo. Kwanini? Mungu ameji gongana kwa maneno? La! kulia ni kitendo tuu. Isipo kua na chochote (uaminifu, toba (na hivyo) basi ni kitu bure. Ona 1:10). Mungu haki gonganni. Wana gongana na Mungu kwaku fikiria eti una fiki etileta matenda.

Lengo la Mazungumzo

Tazama Mt 23:23, 24. Ona wezaje kutimiza hao msingi maishani mwako?

Maelezo mafupi —

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

9. Msitari 15.

- a. Hi mandiko enafanya kama mwisho ya linganisho kati mst. 13-15 na mst. 10-12.
- b. **Linganisho gani elio?**
 - 1) Kwa mst. 10-12 Mungu ana bariki hao “**WANA E MUGEUKIA**” (wanyenyekevu). Tena kwa mst. 15 waisraeli wakigombana wanasema eti ni “**WAKIBURI**” wenye hubarikiwa.
 - 2) Kwa mst. 10, 11 Mungu ana hidi kubariki wenye kumuti. Tena mst. 15 wa Israeli husema watenda dhambi ndio huendelea 2:17).
 - 3) Kwa mst. 10 Ni **MUNGU** ndio anawambia hao, “**MUNI JARIBU.**” Tena kwa. 15 ni waaovu ndio hujaribu Mungu naku jiepisha.
- c. Hi linganisho ni ya kweli kufanya bure iko kwa kugeusha mungu alio sema. Kwakugonganesha Mungu. wenye wanajigongana. Wanaitwa walio laniwa eti wamebarikiwa (Zab 119:21).

10. Msitari 16.

- a. Hapa mandiko enaanza linganisho ingine. Kundi moja ya watu (wenye mst. 13-15) ena linganisha na wale wenye mst. 16-18). Hi wapili wana endelea na wa mst. 10-12.
 - 1) Tuoni jinsi ni linganisho hufanywa wazi.
 - 2) Kwa mst. 13 watu walijizungumzia “**KINYUME**” Mungu hawakiri (ona 2:13). kwa mst. 16 watu walijizungumzia **KWAKUMCHA MUNGU** Bwana akwasikia.

MASOMO YA BIBLIA IV

b. Soma picha efatayo owane linganisho ya hizo kundi miili.

Watu wanawo zungumzwa kwa mst 13-15	Watu wanao zungumzwa kwa mst 16-18
Wanazungumza na wenzao kinyume ya Mungu 1:13	Walizungumza moja kwa moja kwa kumcha Mungu.
Hawakumcha Mungu 1:16	Wali mcha Mungu 3:16, 1:14
Wamemhuzunisha Mungu na maneno zao 2:17; 3:13	Mungu alisikiza maneno zao 3:16
Wali dharau, tukana, hawam tukuza Mungu 1:6, 12; 2:2	Wanamcha jina lake 3:16
Hawaku ona faida kumtumikia Mungu, 3:14	Wata lindwa watakuwa wangu asema vyo Bwana 3:17
Wamekatwa inje 2:12	Wamekumbushwa 3:16,17
Wanajisikilizwa 2:15,16	Mungu anawasikiliza 3:16

Maelezo mafupi —

c. Inge onekana (kwa milango elio pita) wanawo mcha Mungu ni wale hawaja fikiya dhambi za kutokua mini.

d. **Walizi zuiaje kuanguka?**

- 1) Mandiko enayo zungumza nyingi kuusu hio kutusaidia jibu hio swali. Bali enatwambia eti walio mcha Mungu, **“MUNGU WALIZUNGU MUZA NA WENZAWO.”** Hi ni cha mhimu. Ina onyesha umuhimu ya shirikio kati ya waamini ushirikio eliwapo nguvu ndipo hawaku anguka.
- 2) Kati ya hi mshirika, Mungu aliwasikia. Hi enatukumbusha Mt 18:19, 20. ushika ni mhimu. Enaleta matokeo twalio wali hitaji zaidi).

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

11. Mistari 17.

- a. Neno “**NA**” enatu onyesha aina ya hi mandiko. Ni maendela ya faida watuwa kirudi hi wata poka. Mungu aliahidi eti hata angamiza (3:6, 11). Tena anarudia hio ahadi na anasema etiata wa acha.
- b. **Wata achiliwa namna gani?**
 - 1) Ona marudio ya maneno “**SIKU HIO**” (3:2, 17). wata achiliwa hivyo jinsi Mungu atatukuza (kuadilisha) kwa 3:2-4 sio kuhukumu (3:5). Hi ni kama Baba anaejifunza tuu mtoto wake.
 - 2) Kundi mbili huonekana jinsi wengine wata takawa na wengine wata hukumiwa. Wengine wata achiliwa, wengine waki chomwa.

12. Mstari 18.

- a. Matokeo (ona matumishi ya neno “**HIVYO**”) Eti kutakuwa tofauti katiya wema na mabaya, wanafiki na waamini Matokeo ni kwamba Mungu wa uhaki (2:17) atatofautishwa kati ya watakatifu na wasio.
- b. **Kwanini utofauti ena tajwa kwa hi msingi ya watu wema?**
 - 1) Na amini Mungu angependa kusema kitu kuusu kuja kwa Messiah.
 - 2) Kuja kwake husimamia kuokoa (wema sio kuhukumu ona Yk 3:17).
 - a) Wanae nungunika Kati ya mbaya ya uhaki. Lengo lawo elikuwa kwa kua. Nga miza na hukumu ya wabaya. Wali tazama tuu ubaya ya kuja kwake, basi walikuwa tayari kukosa vyote jinsi wayahudi walifanya, tena wanazidi kufanya vile).

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

- b) Kuja kwa Massiah elikuja kwa uzuriwa uhaki ya Mungu. Atakae itikia kwa unyenyekevu atafurahi naku achiliwa
 - (1) Hi ena leta uwema wa uhaki wa Mungu. Enatazama uwema wa Mungu. Mtu anaitaji nehema ya Mungu. Hafai chochote. Aki "Achiliwa" (kwa maana ya hi neno) ni kwa rehema ya Mungu tuu.
 - (2) Kuelewa kwa manunguniko ya mtu, ena onyesha eti anafa. Ena tazamia mbaya ya uhaki ya Mungu.
 - (3) Uzuri ya ule ni kwamba ndio **"HUTUNZA"** ule asie faa chochote.
- c. Hi uhaki enapewa nguvu na utumizi ya **"TUMIKIA"** (Hapa utumishi ndio imekuwalengo" mst. 18, 17, 14). Neno ki yunanni ingekua MTUMWA" Jinsi ilivyo Lk 17:7-10, mtumwa hafai chochote. Kutii **haimfaidi** lolote. Juhudi lake ni kuti. Zawadi yake hutokea kwa rehema. Malachiana onekana kusema vile hapa. Wanae muitikia Bwana wata achiliwa" Hawana nafasi kwa kitabu cha ukumbusho. Lengo la Mungu wa huruma ni rehema sio hukuma.

13. Mistari 4:1.

- a. Lengo la mena kwa haki haiondowi hata kidogo ubaya hata kidogo. Pia massiah huja kama makama ni (kuja kwa pili) (taz 2 Tim 4:1). Yani utofauti ya wema na mabaya pia ipo (kuna neno **"YA"**) kwa kuanzamiza kwa waovu) maneno, **"HAYATA WA WACHA MIZIZI HATA TAWI"** enatu onyesha eti waovu wata angamizwa bila chochote kubaki ona Ezek 17:8, 9; Mt 3:12).

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

- b. Tunakumbushwa hapa 1 Wak 3:11-15. Chochote haiku pandwa kwa Yesu, (kumcha Mungu, kundi, tumaini uhusiano, eta chomwa. Wanaemcha Mungu wata “**BAKI**” ama “**KUOKOLEWA "TENA KUPITIA KWA MOTO**” (1 Cor 3:15). Yani wata taka swa sio kuchomwa.

14. Msitari 2.

- a. Neno “**LAKINI**” enatangulisha linganisho.
- b. **Linganisho ni nini?**
 - 1) Tena tunaona linganisho kati ya watu wawili.
 - 2) Sasa linganisho ni kati ya matokeo. Kwa mst. 1 tuna ona eti matokeo ya wa ovu ni kuanga miza kabisa. Hapa tuna ona eti matokeo ya wanao mucha Mungu kwa mst. 2 kupenywa na uhuru.
 - a) Vidonda vienye vililetwa na madhambi zita ponywa. Ngowo zawo zita oshwa kama Pamba nyeupe (Is 1:18). wata ruka kama ndama wanao funguliwa kula kambani mawo.
 - b) Kuzuri kuona rehema elio kwa uhaki wake. Hawa watu hawaja faa chochote. Walikua wagonjwa. (na kuponya) wafungwa (wakafunguliwa).

MASOMO YA BIBLIA IV

15. Verse 3.

Maelezo mafupi —

- a. Neno “**PIA**” ena onyesa aina ya haya mandiko Na maendeleo ya ufafanuzi ya matokeo ya wanao mcha Mungu. Wata kanyagilia “**WASIO MCHA MUNGU.**”
- b. **Wata Kanyagiliwa jee?**
 - 1) Neno “**YA**” ena tangulisha jinsi waovu wataka nyagiliwa. Haita kuwa kama mapigano, bali kama vumbi elio miguni mwayo. Motto huleta majivu. Kweli kwa mst. 1 tuna ona eti wata kuwa jicu kama matokeo ya moto.
 - 2) Yani ushindi ya matakatiifu huonekana kua bado wana tembea (wametunzwa) kama waovu wamekuwa jivu kutembeliwa juu. Soma Amos 9:12; Micah 4:13; 7:17; Josh 10:24). Ushindi 'haipo kua wamewapigana nakushindwa.
- c. Kwa mst. 18 tuna ona mandiko 'kwa watakatiifu na wasio kwa 4:1 tuna ona matokeo watakatiifu. Kwa 4:2 matokeo ya makuadi mawili imezungumzwa jinsi wata usika 4:3 matukio yao Imezungumziwa jinsi watausiyana.
- d. Mwisho ya maneno hao miwili Inazungumzwa. Kichwa “**BWANA WA MAJESHI**” Imerudiwa mara nyingi kwa mlango wa tatu. Mawazo ya “**SIKU YA**” Imerudiwa sana (3:2, 17; 4:1, 3, 5).

Lengo la Mazungumzo

Onafahamu jee matumishi za maneno hizi?

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

B. Mipango za muundo ya sehemu #2 (kutumia mpango bisha wanafunzi, kutambua uhusiano kati ya masehemu).

1. Bisho kutubu (3:7-12).
 - a. Bisho kwa wote (mst. 7).
 - b. Bisho moja kwa moja (mst. 8-11).
 - 1) Wageuke kutoka kwa nini (mst. 8).
 - a) Matokeo kwa wasicho geuka kutoka ndani (mst. 9).
 - 2) Wageuke kwa nini (mst. 10a).
 - a) Jaribu kati ya toba (mst. 10b).
 - b) Ahadi ya kutubu (mst. 10c,11).
 - c) Mwisho ama matokeo (mst. 12).
2. Mfano ya wasio tubu (3:13-15).
 - a. Utangulizi (mst. 13).
 - b. Jengo ya linganisho kati ya hawa watu na ahadi za Mungu (mst. 14).
 - c. Linganisho ama magongano (mst. 15).
3. Mfano ya walio tubu (3:16-18).
 - a. Utangulisi ya jinsi walio kwa ulinganisho na kundi nyingine (mst. 16).
 - b. Maendeleo ya faida ya wale walio tubu (mst. 17).
 - c. Matokeo ya onyesho ya ha faida (mst. 18).

MASOMO YA BIBLIA IV

4. Matokeo yenye huambatana na kundi hivo miwili (4:1-3).
 - a. Matokeo yambatana na maovu (mst. 1).
 - b. Matokeo yambatana na matukuvu (mst. 2).
 - c. Jinsi matokeo ya kundi vyote yatausika na kila moja wapo (mst. 3).

C. Mwisho ya sehemu #2.

1. Pointi na mawazo ya mwisho.
 - a. Mtu anacho fanya na mufuko wake (pesa) ni onyesho kile atakayo fanya na pengine ya maisha yake. Mali tunatia pesa zetu pia huonyesha mali tunatia moyo zetu Mt 6:21).
 - b. Mpa na otapewa (fikiria Lk 6:38; 2 Wak 9:6). ndio otowe hata tena zaidi.
 - c. Tusipo mpa wengine, tunyama mungu mwenyewe (Mt 25:34-46).
 - d. Mungu anabisha watu kujaribu ukweli wake,uaminifu na manufa zake.
 - e. Wasio waminifu pia wange sema eti njia zao ni bora zaidi. Hata wana weza kuonyesa "kakasa" ubora ya wema wao. Bali mwisho wao eta onekana eti njia yao ni yaku angamia.
 - f. Watu wote wategemee rehema za Mungu. Tume "tunzwa". Hatuwezi kwenda mbinguni kwa uwema tuu. Tuna tunzwa na itikio yetu kwa Mungu tuu. Tumgeukie kwa uoga (kutii tumaimi na uhusiano).

Maelezo mafupi —

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

- g. Watakatifu na waovu watatofautishwa. Wema na maovu sio mawavu tuu.
- h. Malachi ana twambia kuusu kuja kwa Messiaha. Wata katifu wana tanjwa kutoka kwa wasio kua wame jazwa na messih. Wame ja na kujitunza kutoka kwa maovu (see Gal 2:20).

Mawazo ya mwandishi:

Wengi leo hufanya kazi kama Askari, madaktari na hivyo. Tuachukue eti ni watakatifu? LA! utukufu haigunduliwi kwa matendo bali iliomo. Wana weza kutumika. Bali wame jazwa na utumishi?

Marikani kuna kanisa kila sehemu. Wote wa endawo kanisani wataka tifu. La! Wenge kuwa wana tii vitu fulani kidini, lakini wamejazwa na ule ambaye ali tii Mungu kamili?

Mandishi kwa dollar husema, **kwa Mungu tuna tumanini.** wote wanayo dolla wana tumaini? Ena wezekana hao hufanya hivyo ki njia fulani, lakini wamejazwa na Mungu ambaye wanasema wana ni jua?

Tia Ufafanuzi Yako:

MASOMO YA BIBLIA IV

- i. Mungu ana gawa waovu na watakatifu kwa njia nne. Kwa tabia zao, matendo, Nia na matokeo. Tumia picha efatao kuionyesha.

Tofoutisha	Waovu 3:13-15	Watakufu 3:16-17
Hesabia	Hawatumikii Mungu (mst 14)	Wanamtumikia Mungu mst 17
Matendo	Hawamti Mungu (mst 14)	Wanamtii (mst 16)
Nia	Hawa mchi Mungu (mst 13)	Wanamtii Mungu (16)
Matokeo	Bure/Kafu 15	Faida/lmejaa mst 17

Maelezo mafupi —

- 1) Hesabia ni kile enayo mfanya mtu. Ni zaidi matendo ya mtu: Ni kile alio. Ni zaidi yaku fanya tendo ya kutumikia bali ni kua mtumishi.

- a) Walsraeli wanae nungunika walisema eti “**INI KITU BURE KUMUTUMIKIA MUNGU**” (3:14). Walitia kikwaso kwa utumishi wao. Walitenda kazi ya matendo bila utumishi kamili.
- b) Watumishi husema, “**TUMEFANYA TU ELIYO TUBIDI KUFANYA**” (Lk 17:10). Kwakau ni kile walio bali si kazi tuu, hawa ombi zawadi.

(1) Ni watumishi tu ndio huweza kufanya kazi ya utumishi, hao tu ndio wana moyo kindani kufanya hivyo. Nyingine zote ni kafu ni kitendo tuu.

(2) Mungu anatazama mtowa kabila kuona tolewo. (ona maendeleo ya 1:6-8), kwa kufanya hivyo, anatofutisha kwa maovu na mataka tifu.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

- 2) Engawaje hesabia ni zaidi ya matendo, haya sahau matendo. Hesabia huongoza kwa matendo.
 - a) Wanayo nungunuka husema eti haifaidii kuti Mungu. Kwanza wali tii. Ndio hawatuu wenye kudharau jina la Mungu (1:6) kwa matoleo kitumbafu. Hawa tii jina la Mungu (1:12) Hawa heshimu hio jina (2:2).
 - b) Hawa wenye kunungunika wame linganishwa na wanawo mcha Mungu. Kuna tofauti gani. Hawakukua mapegani (kafiri) walifuata sheria. utofauti ni kwamba kuti hutokea kwa roho.

Mawazo ya mwandishi:

Sio matendo tuu. Ni Jell-o ndio enajaza matendo. Sio empanada. Ni mafuta enayo jaza empanada. Walsraeli wanaenungunika walijaribu kumpa Mungu pia bila bila chochote ndani.

Tia Ufafanuzi Wako:

MASOMO YA BIBLIA IV

- c) "Kutii" kwao elikuwa bure. Nawaku chukuwa amri zake moyoni (2:2), Tena walio mcha Mungu walifikiria jina lake. Hivyo wana tofautishwa na matendo zawo.
- 3) Hesabia pia hutofautisha kati ya waovu na wasio. Watakatifu humcha Mungu, hutembea naye wenye wana uhusiano. Wana chukia maovu (Mith 8:13) wanaiacha kwa toba kwa Mungu.
 - a) Walsraeli wanae nungunika husema eti hamna faida **“KUTEMBEA kwa HUZUNI”** mbele ya bwana.
 - b) Wali tembea na kuhuzunika jee?
 - (1) Kama tuli ona 2:13, matembezi na Mungu ni hata kati ya kuto kuti. Huzuni mbele ya Bwana bure haimanishi lolote.
 - (2) Tena tuna ona kitu bure (kuto kuogopa) yenye eta tofautisha kutoka kwa kuogopa elio jazwa na ukweli. (niya kuogopa).

Maelezo mafupi —

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

4) Waovu na watakatifu pia hutofautisha na maisha wanaoishi.

a) Matokeo ya uovu ena onekana kwa 3:15. Maneno yawo ya mwisho haina maana kusema wenye kiburi wamebarikiwa ni kitu bure. Hata wanasema wenye dhambi wanashinda Mungu nguvu. War 1:32: “**Hawa tendi tuu vile, bali humpa moyo kwa watendaji ya hao kazi**” Zaidi ni kwamba wana pinga Mungu anacho sema. 3:15. Matokeo ya maisha yao ni bure tena kafu.

b) Hi matokeo enaweza kutofautisha elio kwa mst. 17; yenye maana na kujazwa. Ni upande ule mwengine.

(1) Kuna maana na lengo kwa maisha ya wanao Mungu. Mungu anawasikiliza. Anawakumbuka nakuwa linda.

(2) Maneno ya waovu ena chosha Mungu. Wanakatwa (2:2).

(3) Waovu ni kitu bure. Watakatifu wamejazwa. Wako kwa kitabu cha ukumbusho na ni watu wake mwenyewe. Mungu anasema, “**WATAKUWA WANGU.**”

(a) Kujazwa huja kutoka kwa kuwa watu wa Mungu mwenyewe.

(b) Hi ena tukumbusha kwa maneno ya Yesu kwa Lk 10:20. Kujazwa kwa watakatifu ni wokovu. Ni kua na Mungu milele. Hi ndio hutofautisha waovu na watakatifu.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

2) Maneno kifumbo. Mungu ana bisha watu wake kutubu, bali watabaki wenye wametubu na wasie tubu bali utofauti etatokea matendo tuu.

3) Kichwa. kutubu ama sio kutubu: Ndio swali.

IV. Sehemu #3: Tangazo maluum (4:4-6).

A. Somo ya muundo ya sehemu #3.

1. Mistari 4.

- a. Ujumbe zote ya Malachi imeengoza kwa 4:2, 3 eti watakatifu watahinda. Wakisha fika pale, ana zungumza na hao wanao ngoja siku hio. Ana tangaza kuja kwa Bwana wazi.
- b. Mkazo kwa mst. 4 ni kwa kuti Mungu anasema watu wake wakumbuke “**SHERIA, MIFANO, na SACRAMENTO.**” mkazo kwa 3:16-4:3 elikuwa kwa kumcha Mungu.
- c. Haya maliziko itukumbushe mwisho ya kitabu cha wahubiri: : “**MCHE MUNGU NA OTI AMRI ZAKE**” (Eccl 12:13).

2. Msitari 5.

- a. Mistari 5 - 6 enatukumbusha 3:1, 2. Neno “**TAZAMA**” lmerudiwa mara nyingi. Maneno “**NINAKU TUMA**” lmerudiwa. Kuna maendeleo kati ya mawazo kua tayari na marudisho. Kuba mazungumzo ya “**SIKU.**”

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

- b. **Kutoka kwa ungamano hi, tutafanya fumbo gani?**
 - 1) Kwa 3:1 tunasoma maneno “**TAZAMA, NITA TUMA.**” Kwa 4:5 tuna soma “**TAZAMA NITA TUMIA.**” Kwa 3:1 ni “**ujumbe wangu**” atakae tumwa. In 4:5 Ni “**ELIJAH**” Awezaye kusema njumbe wangu enamanisha Elijah ni nani? Pia tunaweza kusema kazi yaku tengeneza njia kwa Bwana pia ni kazi kurudisha moyo ya watu wa Mungu.
 - 2) Tuna weza kukinga haya mwisho na pia kufafanua maana zao hukisema kutoka kwa Agano jipya kwa mfano Mt 11:14; 17:10-12; Lk 1:17; Mk 1:1-4).
- c. Kwa mstari, Eliyah (nabi) na lengo ki binafsi. Kwa mst. 4 Musa (Anae tupa amri) ndio alio kua lengo. Kwa tangazo ya kuja kwa messia tuna ona pia sheria na Manabi.
 - 1) Tuna jua kwamba messiha alio tumwa atakuwa na Musa na Elijah kwa kugeuzwa mlimami (Mt 17:3, 4).
 - 2) Sheria na manabi huambatana kwa Agano jipya na Yesu (kwa mfano Lk 24:44; Yk 1:45; 5:39).
 - 3) Yani tuna ungano nzuri sana kuusu Agano jipya na kale hapa mwisho mwa Agano ya kale ya mandiko.

MASOMO YA BIBLIA IV

3. Mistari 6.

- a. Neno “**NA**” enatangulisha na endeleo ya ufafanuzi ya kutuma Elijah. Kazi yake yatakuwa kugeusha moyo ya wa Baba kwa wana wao na pia wana wao kwa Baba zao.
- b. **Haya maneno humanisha nini?**
 - 1) Tena tuta ruhusu Agano jipya kufafanua ya kale. Soma Lk 1:16, 17.
 - 2) Anae tayarisha njia ya Bwana (tena 3:1) tageuza mioyo ya wana wa Mungu kwa Baba zao. Kuti, Hekima na uhaki pia ena hambatana na hi maneno.

Lengo La Mazungumzo

Zungumza nini Baba na mama wana kufanya ndipo warudiane.

- c. Neno “**ISIWE**” ena enyesha uwezo ya kuto kutimiza.
- d. **Kuna nini kufanya?**
 - 1) Badala ya kutuma Elijah “**PIGA WAYAHUDI NA LANA.**” Neno kiyahudi ya "lana" ena manisha kuangamiza kabisa elio lamiwa. Bali Mungu ni mwaminifu kwa ahadi zake kwa watu wake (taz 2 Tim 2:13).
 - 2) Ni kama Mungu anasema, “**Nina tuma Elijah kwakuwa msipo mtuma, nita fanya ambawa sina kufanya. Nita kama agano langu yenye nimefanya.**”

Maelezo mafupi —

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

B. Mipango ya muundo wa sehemu #3 (kutumia mipango, bisha wanafunzi kutambua uhusiano kati ya sehemu).

1. Kitu cha watu kufanya: Tii (4:4).
2. Kitu Mungu atafanya, tuma Elijah (4:5, 6).
 - a. Lini? Kabla "siku" (mst. 5b).
 - b. Nini? Ata rudisha (mst. 6a).
 - c. Kwanini? Ndipo Mungu atimize ahadi zake (mst. 6b).

C. Mwisho ya sehemu #3.

1. Pointi ya mwisho na mawazo.
 - a. Kutii na kumcha Mungu ndio funguo ya kufaulu.
 - b. Mungu ni mwenye enzi. Lengo lake haita zuia (Yb 42:2). Watu wake watamuacha, bali mwenyewe atawa rudisha.
 - c. Rehema na nehema ya Mungu ni zaidi ya elezo na kipimo. Upo tayari kutuma Elija tena kuwaita watu wake tena.
2. Maneno ya mwisho.
 - a. Kwa matangazo ya kuja kwa messiah, Mungu anawambia watu wake chakufanya na pia ana wambia wanayo cha kufanya.
3. Kichwa.
 - a. Matangazo mku.

MASOMO YA BIBLIA IV

V. Mwisho ya kitabu cha Malachi.

Maelezo mafupi —

A. Tazama tena kwa maneno elirudiwa, na mawazo fulani.

1. Neno na maneno.
 - a. Jina langu.
 - b. Mataifa.
 - c. Bwana wa majeshi.
 - d. Dharauliwa.
 - e. Ogopwa.
 - f. Agano.
 - g. Geuka.
 - h. Kutuma.
 - i. Kuja.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezomafupi —

2. Mawazo.

- a. Dhamani ya Mungu.
- b. Faida na baraka.
- c. Uaminifu na kutokua.
- d. Roho ya mission ya Mungu kwa mataifa.
- e. Unafiki na ukawaida kafu.
- f. Tamaa ya Mungu kulinda Agano yawe.
- g. Kuja kwa Bwana na siku za Bwana.
- h. Utofauti kati ya uovu na mema.
- i. Wazo yaku chaguliwa.”

Lengo La Mazungumzo

Tumia maneno elio pita na mawazo kuona tena ujumbe ya Malachi.

B. Pointi ya mwisho na kuona tena.

1. Malachi ndio kitabu cha mwisho kabla Agano jipya. Mageusho yalikuwa yana tajika sana kutengeneza njia ya kuja kwa Messiah ujumbe ya Malachi yali takiwa kutanga zwa kabla ujumbe ya Yohana mubatizaji. Tungeweza kusema Mal 4:5 elilandikwa kabla Mk 1:2 Malachi ni kama daraja ya Agano kale na jipya.
2. Msingi za Agano ki Abrahamu (Mz 12:1-3) ena tumika kwa kitabu cha Malachi nzima. Israeli ilikuwa Inchi Missiionary ambao haikukuwa ekitimiza mapenzi ya Mungu. Moja wapo viini vya Malachi ni kukemea walsraeli kuto kufuata mapenzi ya Mungu maishani mwazo kwa ushuja ili waonyeshe roho ya Mungu ki missionary kwa mataifa yote.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —

3. Malachi ana tuonyesha kifo enayokuja kama matokeo ya kutokua mini na unafiki. Unafiki huleta kuto kuamini. Kwakuwa haina matunda. Kutokuamini huongeza unafiki kua husibiswa na mfano tuu. Unafiki lngine huongeza kuto kuamini zaidi yenye etaleta unafiki zaidi.
 - a) Unafiki ya watu Israeli ndio kiini ku zaidi kwa Malachi. Walsraeli waliku na "ugonjwa kinadamu" yenye enazungumziwa kwa 1 Sam 16:7. Walikuwa wame shibishwa na mfano za vitu.
 - b) Efatayo orodha ena onyesha linganisho yenye enaweza endelezwa na hio ugongwa.”
 - 1) Mfano ya umungu bali sio umungu.
 - 2) Diini kabla ya uhusiano.
 - 3) Kivuli (mfano) sio ukamili.
 - 4) Bure badala ya kujazwa.
 - 5) Bila faida badala ya kutumika.
 - 6) Kikawaida badala ya kutii.
 - 7) Cha uongona kinadamu badala ya kamili na ya kudumu.
 - 8) Kawaida badala ya kifufuo na urudio.
 - 9) Kifu badala ya uzima.

Lengo la Mazungumzo

Kama mwisho darasani, endeleza mazungumzo ya ukweli ya linganisho ya kanisa na watu kanisani. Bisha wanafunzi kutia kwa matendo ujumbe ya Malachi uzimani mwawo waki lenga jinsi gani maisha ya kiabudu lngineweza kuwa ya kweli zaidi ya kua tuu kinafiki.

MASOMO YA BIBLIA IV

Maelezo mafupi —